

مذاکرات لوسرن و سایه لبنان بر آن

کوروش احمدی

دیپلمات پیشین

به نظر می‌رسد مذاکراتی که روز یکشنبه تا ساعاتی بعد از نیمه‌شب در لوسرن (سوئیس) بین دو هیئت ایرانی و آمریکایی انجام شد، شروع خوب و قابل قبولی برای مذاکرات ۶۰ روزه بود. در این مذاکرات که به‌طور مستقیم بین دو هیئت عالی‌رتبه به ریاست قالیباف و ونس انجام شد، میانجیگران قطری و پاکستانی نقش بسیار مهمی بازی کردند. عمده اطلاعی نیز که ما از این مذاکرات داریم، از خلال سطور بیانیه مشترک این دو میانجی حاصل شده است. در این بیانیه از مذاکرات مستقیم دو طرف در «جوی مثبت و سازنده» و نیل به «بیشرفتی دلگرم‌کننده» برای اجرای یادداشت‌تفاهم سخن رفته است. این بیانیه از ایجاد یک «کمیته عالی‌رتبه» برای نظارت سیاسی بر روند مذاکرات و کارگروه‌های تخصصی و دریافت گزارش کار آنها خبر داده است. هدف این گروه‌های تخصصی تمرکز بر برنامه هسته‌ای ایران اعلام شده است. مطابق این بیانیه، کمیته عالی‌رتبه با «یک نقشه راه برای نیل به توافق ظرف ۶۰ روز» و «شروع بلافاصله مذاکرات فنی» موافقت کرده است. در بیانیه همچنین از تشکیل «یک خط ارتباطی بین دو طرف برای دوره مندرج در بند ۵ یادداشت تفاهم جهت اجتناب از حادثه و سوءتفاهم با هدف تأمین امنیت عبور شناورهای تجاری در تنگه هرمز» خبر داده شده است. مطابق این بیانیه، طرفین همچنین با ایجاد یک «سلول مخاصمه‌زدایی (a de-confliction cell)» بین ایران و آمریکا و لبنان برای تسهیل میانجیگری و اطمینان از تداوم ترک مخاصمه در لبنان» موافقت کرده‌اند. در بیانیه همچنین اضافه شده که «مذاکرات فنی» تا پایان هفته در مورد «کلیه موضوعات» ادامه خواهد یافت.

۳۳
ادامه در
صفحه
۳

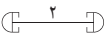
سه شنبه ۲ تیر ۱۴۰۵
۸ محرم ۱۴۴۸
۲۳ ژوئن ۲۰۲۶
سال بیست‌ودوم
شماره ۵۴۱۶
۴۰ هزار تومان
۸ صفحه

روزنامه

فرارسیدن تابوعا و ماثورای حسینی را تسلیت می‌گوییم

واکاوی مسیر تازه تفاهم ایران و آمریکا پس از آغاز مذاکرات در گفت‌وگو با محمدعلی سبحانی

باید به تیم مذاکره‌کننده اعتماد و از آن حمایت کرد

در «شرق» امروز می‌خوانید: پیروزی «اسپریا» در انتخابات کلمبیا • دورخیز ونس برای انتخابات ۲۰۲۸ • نرخ بهره، نسخه پرهزینه برای مسئله‌ای ساختاری/آیزاک سعیدیان

گزارش «شرق» از آخرین تحولات در مذاکرات بورگن اشتوک

تعلیق تحریم صادرات نفت و پتروشیمی

گزارش تشریحی را در صفحه ۲ بخوانید

پادشاه شمال در آستانه ورود به داوینگ استریت

خدا حافظ استارمر

تصویر گزارش را در صفحه ۴ بخوانید. عکس: Gettyimages

برگزیده‌ها

۲۸ روز بعد از دستور رئیس جمهوری برای اتصال اینترنت

بازگشت اینترنت هنوز کامل نشده

۷

گزارش «شرق» از سرگردانی خانواده‌های آسیب‌دیده جنگ و توقف اسکان موقت در هتل‌ها

کارت قرمز هتل به جنگ زدگان

۵

شرکت‌های هواپیمایی گزارش می‌دهند که زیر فشار مضاعف قوانین ضد اشتغال دولت قرار گرفته‌اند

فشار قوانین مازاد بر ایرلاین‌ها

۳

سفری متفاوت به زاهدان و اطرافش؛ صبوری و انتظار

یادداشتی از اصغر ایزدی جیران، مردم‌شناس

۸

جام ۲۰۲۶

ایران- بلژیک؛ تناقض در نگاه بزرگان دنیای فوتبال

از چرت زلاتان تا ستایش آقای خاص برای بیرو

۶

یادداشت

واقع‌ه کربلا؛

هشدار اجتماعی

محمد صایوسفی شیخ‌رباط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

چرایی حرکت سیدالشهدا پس از به قدرت رسیدن یزید، همواره یکی از پرسش‌های اساسی در میان تحلیلگران تاریخ اسلام بوده است. در طول زمان، پاسخ‌های گوناگونی برای این پرسش کلیدی ارائه شده که بسته به شرایط و تحولات هر دوره، یکی از آنها برجسته‌تر از سایرین می‌نموده است. از جمله این انگیزه‌ها می‌توان به امتناع از بیعت با حاکم جائز، اقامه امر به معروف و نهی از منکر، احیای سنت نبوی با تلاش برای تشکیل حکومت عادلانه اشاره کرد.

بالین حال، در این میان پرسش دیگری نیز مطرح می‌شود که فارغ از انگیزه‌های شخصی امام، چرا بزرگان کوفه بلافاصله با شنیدن خبر مرگ معاویه، از آن حضرت برای آمدن به کوفه دعوت کردند؟ آیا این دعوت صرفاً ریشه در انگیزه‌های دینی و ایمانی داشت یا مسائل اجتماعی و اقتصادی نیز در شکل‌گیری این نقشی تعیین‌کننده ایفا می‌کرد؟ برای یافتن پاسخ این پرسش، مراجعه به نامه‌های سران دینی کوفه مانند سلیمان بن صرد خزاعی و حبیب بن مظاهر به امام حسین(ع) بسیار راهگشا و قابل تأمل است. در بخش‌هایی از این نامه تاریخی آمده است: «ستایش خاندونی را که دشمن ستمگر و کینه‌توز تو را از میان برداشت، همان کسی که به زور بر مسند قدرت نشست، بیت‌المال مسلمانان را غصب کرد، بدون جلب رضایت مردم بر آنان حکومت راند، نیکان و صالحان را به قتل رساند، اشرار و بلیدان را به جای ایشان به کار گمارد و سرانجام اموال عمومی را به غارت برد و در میان ستمگران و ثروتمندان تقسیم کرد» (شیخ مفید، الارشاد: ۲۰۲).

در محتوای این نامه، زمینه‌ها و علل اصلی دعوت کوفیان از امام حسین(ع) را می‌توان در چند محور اساسی خلاصه کرد: نارضایتی عمومی، غارت و چپاول بیت‌المال و دست به دست شدن ثروت‌های عمومی در میان اقلیتی ممتاز، برخورد شدید با انسان‌های وارسته و خاموش کردن صدای مخالفان.

۳۳
ادامه در
صفحه
۳

یادداشت

کدام نظم سیاسی با رشد و توسعه همساز است؟

حسین چقگو

کارشناس اقتصادی

به اعتقاد او «در هر بلوکی که در آینده شکل بگیرد، دو کشور ایران و چین در آن حضور قطعی خواهند داشت و محور این بلوک‌بندی‌ها خواهند بود». سخنانی که اگرچه مورد استقبال فعالان اقتصادی بخش خصوصی و اعضای اتاق بازرگانی حاضر در جلسه قرار گرفت، اما پیش‌نیازهای فراوان چنین همکاری راهبردی نیز از سوی آنان روی میز گذاشته شد: از ایجاد نظم مالی پایدار و توسعه سازوکار لجستیکی و حمل‌ونقل گرفته تا جذب سرمایه‌گذاری مستقیم، انتقال فناوری و تعریف جایگاه ایران در زنجیره ارزش چین. مطالباتی که رئیس مجلس را وادار به واکنش کرد که «نه به‌عنوان یک اقتصاددان بلکه به‌عنوان مدیری که می‌تواند هماهنگ‌سازی و تنظیم امور را دنبال کند، معتقدم ایران و چین باید در یک اکوسیستم مشترک، از آموزش تا بازار و زنجیره‌های تأمین به یکدیگر متصل شوند» (روزنامه ایران-۱۴۰۵/۳/۲۸). در اهمیت کشور چین و ضرورت ارتباط با این کشور به واسطه آموزه‌ها و توانمندی‌های آن هیچ تردیدی نیست. از رشد اقتصادی معجزه‌آسا، اوج‌گیری شتابان در صحنه‌های سیاسی جهان تا رشد انفجاری در برنامه‌های کاربردی به ثبت رسیده و... اما در این میان باید به چند نکته علاوه بر نکات اقتصادی و زیرساختی عنوان‌شده از سوی فعالان اقتصادی توجه داشت. مهم‌ترین نکته در شرایط حاضر شاید واکنش آمریکا به این گروه‌زدگی اقتصادی ایران و چین است که به‌عنوان مغایر با استراتژی آمریکا مبنی بر کاهش نفوذ چین در جهان و به‌خصوص خاورمیانه و خلیج فارس است.

۳۳
ادامه در
صفحه
۴

یادداشت

مجموعه اصلاح رفتاری در حوضه آبریز زاینده‌رود تا احیای رودخانه آن

رضا آقایی

کارشناس منابع آب و محیط زیست

کمتر کسی است که نسبت به رخداد‌های رودخانه زاینده‌رود بی‌اطلاع باشد و به دلیل نمود بیرونی آن افراد، نخبگان، مدیران و مسئولان و آحاد جامعه در سطح ملی بسته به آگاهی خود برداشت‌های متفاوت و راه‌حل‌های مختلفی ارائه می‌دهند. در این یادداشت سعی بر آن است به جنبه‌های مختلف شرایط و به وجود آمده برای این رودخانه همراه با راه‌حل‌های پایدار برای احیای آن پرداخته شود. رودخانه زاینده‌رود تا اواخر دهه ۷۰ شمسی تنها رودخانه دائمی در فلات مرکزی ایران بود. بدون توجه به تاب‌آوری این رودخانه، توسعه بدون برنامه‌ریزی در جهات گوناگون شامل توسعه بخش‌های کشاورزی، شرب و صنعت این رودخانه را از حالت دائمی خارج و به رودخانه‌ای عمدتاً خشک تبدیل کرده است. آبخوان‌های اطراف این رودخانه از زایش آب به داخل رودخانه به جذب آب از رودخانه تغییر ماهیت داده‌اند. در کنار این شرایط، تغییر اقلیم نیز قابل توجه است. متوسط بارش در حوضه آبریز زاینده‌رود از هزار و ۵۰۰ میلی‌متر در ارتفاعات کوهرنگ تا حدود ۵۰ میلی‌متر در بخش انتهایی این حوضه آبریز متغیر است و طی بالغ بر دو دهه اخیر متوسط بارش‌ها کاهش محسوس یافته و مهم‌تر اینکه نوع بارش و تواتر آن نیز تغییر داشته است. بر روی رودخانه زاینده‌رود سد زاینده‌رود در سال ۱۳۴۹ به بهره‌برداری رسیده است. مطابق آمارهای ثبت‌شده طی دوره ۱۳۴۵-۱۳۴۴ متوسط آب ورودی سالانه این سد حدود هزار و ۴۰۰ میلیون مترمکعب شامل منابع آب زاینده‌رود طبیعی و تونل اول کوهرنگ بوده است. با بهره‌برداری از تونل دوم کوهرنگ در سال ۱۳۶۴، طی دوره ۱۳۶۵-۱۳۷۵ متوسط آب ورودی سالانه این سد به حدود هزار و ۶۰۰ میلیون مترمکعب افزایش یافت. اما طی دوره ۱۳۷۵-۱۳۸۵ متوسط آب ورودی سالانه این سد به حدود هزار و ۴۰۰ میلیون مترمکعب علی‌رغم بهره‌برداری از فاز اول تونل چشمه لنگان کاهش یافت. همچنین طی دوره ۱۳۸۵-۱۳۸۵ این حجم به کمتر از هزار و ۱۰۰ میلیون مترمکعب با توجه به تکمیل طرح انتقال آب چشمه لنگان رسید. این روند کاهش‌ی ادامه‌دار در سال‌های اخیر متوسط آب ورودی به سد زاینده‌رود را به زیر هزار میلیون مترمکعب رسانده است. در همین حال، در بررسی آمار بارش ایستگاه جلگرد به‌عنوان ایستگاه شاخص بالادست سد زاینده‌رود، طی دوره‌های ۱۳۵۵-۱۳۶۵، ۱۳۶۵-۱۳۷۵، ۱۳۷۵-۱۳۸۵، ۱۳۸۵-۱۳۹۵ و ۱۳۹۵-۱۴۰۱ میزان متوسط بارش به ترتیب برابر با ۱۲۹۴،

۳۳
ادامه در
صفحه
۷

یادداشت

صلح تاکتیکی، فشار راهبردی

حامدقلی‌او

کارشناس سیاست خارجی

در سیاست خارجی آمریکا، صلح لزوماً پایان بحران نیست، گاهی ابزار تنظیم آن است. رفتار دولت ترامپ در دو میدان ایران و اوکراین، نشان می‌دهد واشینگتن بیش از آنکه به حل بحران فکر کند، نگران هم‌زمانی دو بحران غیرقابل مدیریت است. از دل این وضعیت، یک الگو بیرون می‌آید: آرام‌سازی تاکتیکی یک جبهه برای حفظ فشار راهبردی بر جبهه دیگر که این الگو هرچند تنها متغیر تعیین‌کننده نیست، اما مؤلفه‌ای ساختاری و تکرار‌شونده در محاسبات ظرفیتی واشینگتن به شمار می‌رود. ایالات متحده با دو چالش بزرگ روبرو است: مهار ایران در خاورمیانه و مهار روسیه در اوکراین که هر دو از نگاه واشینگتن، بخشی از یک مسئله واحد هستند؛ یعنی جلوگیری از قدرت‌گیری بازیگرانی که نظم موجود را به چالش می‌کشند. در عین حال، آمریکا ظرفیت سیاسی، نظامی و اقتصادی لازم برای مدیریت هم‌زمان دو بحران اوج‌گرفته را در اختیار ندارد. به همین دلیل راهبرد آن نه بر پایان دادن به بحران، بلکه بر تنظیم سطح تنش استوار است. در این چارچوب آتش‌بس‌های کوتاه، کاهش تنش‌های مقطعی و پیام‌های غیرمستقیم، ابزارهای تاکتیکی هستند برای آزادکردن ظرفیت در یک میدان و انتقال فشار به میدان دیگر. برای نمونه در بهار ۲۰۲۴ که بسته‌های کمک نظامی به کی‌یف در کناره‌ها مانع موقت روبرو شد، هم‌زمان محافل دیپلماتیک غربی از کاهش تنش‌های پنهان با تهران سخن گفتند؛ هرچند این هم‌زمانی لزوماً نشان نمی‌دهد یکی باعث دیگری شده باشد، اما الگوی رفتاری آشکاری را نشان می‌دهد که در ادوار پیشین نیز تکرار شده است. این الگو تصادفی نیست؛ بخشی از یک معماری فشار غربی است که هدف آن جلوگیری از هم‌زمانی دو بحران فعال است.

۳۳
ادامه در
صفحه
۷